

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben: Negyedévre 3 korona
Egészévre 12 „
Vidékre: Negyedévre 5 „
Egészévre 20 „

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
G á s z l ó J ó z s e f.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debreceen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Romlásnak indult . . .

— jul. 3.

Végzetesen válságos a helyzet. A sajtó pártállás szerint itéli ugyan meg az eseményeket s míg a szabadelvűpártiak, felocsudva fagyos merevségükből, kezdik a bánt miniszterelnöknek szólítgatni s a viszonyokat a kibontakozás lehetőségére biztatóbb színüekké festeni; az ellenzékiek a balga diadal felett való nagy elkeseredésükben — mi is telhetnék tőlük? — nagyot ütnek íróbotjukkal jobbra-balra mindenkinék a fejére.

Igy aztán az ország népe nem láthat világosan és csak a meg-megcikázó villámlásokból sejti, hogy odafent a képviselőházban a Noé galambjától olajjaggal bejelentett béke helyett még mindig veszedelmesen dul az égi háboru.

Az igazság pedig az, hogy Magyarország alkotmánya 1848 óta még soha sem állott olyan lejtő előtt, mint most áll.

A mi pedig a parlamenti hely-

zetet illeti, az e pillanatban sokkal válságosabb, mint valaha volt.

Senki se tudja, mi következik? Az ország sorsa, jövője, léte szélső szerint ötletszerűen intéződik és percről-percre változik a vélemény arról, hogy tulajdonképen ki tartja kezében a megoldás kulcsát: Khuen-Héderváry? Kossuth? Barabás Béla? vagy a jó Isten.

Egy dolog bizonyos, hogy az *obstrukció* a legádázabb elszántsággal folyik.

A képviselőház negyedik ülésén nem tesz egyebet, mint *hozzá szól* az új miniszterelnök program beszédéhez. Es még fel van jegyezve ehhez a tárgyhoz vagy 15 Zoltán. Mi ez, ha nem a legnyiltabb vagy ha úgy tetszik a legtravaszabb obstrukció?

Bizonyos továbbá, hogy a pártok bomlása, ellenségeskedése, kölcsönös gyanusítgatása mérgecsíti a feltépett sebeket.

Az ellenzék és sajtója azzal a rágalommal áll elő, hogy Héder

váry, a kormány, sőt a szabadelvűpárt is titokban a függetlenségi-párt szétrobbantására törekszik.

Viszont a szabadelvűpárt, látva a kétségbeejtően vigasztalan állapotokat, egyre idegesebben *vágja* a kisebbség szeme közé, hogy minden baj forrása az elbizakodott duhaj ellenzék, mely most a nemzet előtt hitelét veszelve az ország halálos veszedelmére vakon, bolondul, csak azért is folytatja a virtuskodást.

S e közben mind a két fél úgy jár a ház folyosóin és a pártkörökben, mintha az orruk vére tolyna.

Általános kedvelenség, bizalmatlanság — megdöbbenő erkölcsi és politikai depresszió jellemzi a helyzetet.

Figyelmeztetjük az ország minden igaz jó magyar fiát, hogy készüljenek el a legrosszabbra.

Romlásnak indult a hajdan erős parlament, rohan lefelé a lejtőn. S féltő, hogy nemcsak a saját nyakát szegi, hanem a nemzetet is magával sodorja.

Az almafák.

Írta: Szöllősi Zsigmond.

Három kis almafáról szól ez a különös történet, a melyet a minapában hallottam. A ki ültette őket, ma már ott pihen a liciumkerítéses kis temetőben, a melynek sugár akáciái kíváncsian tekintgetnek a messzeségbe, a töltés mögé a tiszaparti törpe füzekre. Még emlékszem rá gyermekkoromból, szelid, kék szemű piros arcu, hófehér szakállu magas öreg ur volt, az almafáinak és élete nagy válságnak történetét azonban, mondom, csak a minapában hallottam. Mikor ez történt, még fiatal ember volt Máthé Sándor és mint ifju házaspár, a régi Vince-házban lakott, a domb alján, a melyen a falu épült. A régi házat elvitte a víz, ma szántó föld a helye. Új kastélyát — ma már ugyan ez se új — a domb tetőjére építette.

Szerető szívű ember volt és nagy kedvelője az előfának. Különösen pedig az almafának. Az almafa derék fa. Nem kényes, pedig a familiája Adám apánkig viszi föl az eredetét. Mikor virágozik, rózsaszín habhengere borítja a a kertet és illatos lesz tőle a tavaszi levegő. A gyümölcse mosolygós, friss, mint a gyerek

arca, egészséges és jóízű. A Jézuska kezébe is almát fest a piktor. Nem csoda hát, ha olyan nagyon szerette az almát Máthé Sándor. A hányszor gyermeke született, azzal ünnepelte meg a boldogságát, hogy egy-egy almafát ültetett el a szigetszőlőben a csucos fatetejü kis présház előtt. A fának az lett a neve, a mia gyereké. Az első Imre, a második Sándor, a harmadik Magda. Nemes fa volt mind a három és szépen fejlődött.

— Majd ha megnő a gyerek, — mondotta Máthé Sándor, — hadd egye mindegyik a maga fája gyümölcését.

És nőttek szépen a Máthé Sándor gyerekei is almafái is. A gyerek csupa pufoék képű, lármás és soha se nyugható kis imposztor volt a nevető szemű piros arca mindnek olyan, mint az egészséges mosolygó alma.

Szép május hónapjában történt, Máthé Sándor kocsin ment a szőlőbe. A présház előtt, a mint leugrott a brieskáról, az egyik befogott ló, roppant ijedős természetű állat, valamitől megriadt, elszaladt a kocsival, egyenesen neki a kis Imruska almafájának. A kocsi beleakadt a gyöngé fába és a következő percben a fa már ott hevert a földön. Az Imruska almafája nem volt többé.

A megvadult állatot még le se fog-

ták, Máthé Sándor még jókélvén magához se tért a megdöbbenéséből, már sirva futott a szőlő felé Veron, a Máthéék kis cselédje és messziről, zokogásba fuló hangon kiáltotta:

— Jajj, tessék hazajönni, nagyságos ur, baj van! . . .

Máthé Sándor olyan lett, mint a halott. Csak elbődült: — Imruska! . . .

Nem is kérdezett semmit: csak rohant lelketlen futással egyenesen hazafelé. A kis parasztleány nem bírta követni. A kötényével törülgette patakzó könnyét, egy darabig futott a gazdája után, de a patak hidjánál megállt és szepegve egyre ezt ismételtette:

— Én nem tehetek róla! Én nem tehetek róla!

A mint csakugyan nem is tehetett róla, hogy a kis urfiak a kutgémén hirtalóztak. Ő szászor mondta nekik, hogy nem szabad: de ki birt volna velük. Most aztán meg van a baj. A szegény kis Imruska, a mint lezuhant, úgy maradt ott hanyatt fekve, mozdulatlanul, mintha viaszból lett volna.

Négy nap múlva kivitték a szegény kis Máthé Imrét. Fehér volt a koporsója és rózsaszínű a szemfedője. Az apja meg olyan, hogy az emberek azt mondták rá:

Legolcsóbb bevásárlási forrás vasárunkban

Nánassy Lajos elsőrendű vasüzlete Kereskedelmi Iparkamara épület a hol rudvasak, fekete és hornganyozott I. a) Nádasi fedéllemezek, acél dobsinek, angol és Krausz-féle impregnált gépszijjak, gumilemezek, vízszintető-üvegek, olaszkenyer, csepű, rétegfém a legolcsóbb árban kaphatók. — Az összes vasáru, konyhafelszerelési cikkek elősmert régi óhírnevű, nagy raktára. (Alapított 1882.) — Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kossuth Ferenc a minisztertanácsban.

A képviselő házban tegnap tizenegy órakor az ülés még nem nyílt meg. Egyszerre hirtelen futott a folyosókon, hogy minisztertanács van, melyen résztvesznek az új kormány összes tagjai s melyre behívták Kossuth Ferencet is.

— Miről van szó? — kérdezték mindenki a folyosón.

S csakhamar az a hír terjedt el, hogy Khuen-Héderváry miniszterelnök e hét végén, legkésőbb szombaton Bécsbe akar utazni, hogy a királynak referáljon s ekkorra kimerítő előterjesztést szeretne tenni a felségének, még pedig vagy a vívmányok megadására, vagy a Ház feloszlására.

Legalább a folyosói hírek ezt beszélték.

A valóság pedig az volt, hogy Kossuth Ferenc sürgős indítványt jelentett be a vám- és kereskedelmi törvényjavaslathoz a vámtarifától való elkülönítése és a magyar önálló vámtarifa tárgyában. Ezért volt minisztertanács. A miniszterelnök azt óhajtotta, hogy a Kossuth ne tegye meg az indítványt; de Kossuth nem volt hajlandó indítványának visszavonására. E miatt késett tegnap az ülés megnyitása.

— **A kvóta döntés.** A hivatalos lap a kvóta döntésről a következő királyi kéziratot közli:

Kedves Gróf Khuen-Héderváry! Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok törvényes képviselői között arra az arányra nézve, amelyben azok a közös ügyek költségeihez hozzájárulni tartoznak, az 1867. évi XII. t. c. 19. és 21. §-ai (az 1867. évi december hó 21-én kelet ausztriai törvény 3. §-a R. G. Bl. 146. sz.) értelmében létesítendő egyezmény nem jöhetett létre, a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvények 21. §-a (az idézett törvény §-a)

alapján és az 1903. évi július hó 1-től 1904. évi június hó 30-ig terjedő egy év tartalmára való érvénynyel akkép döntöm el, hogy a közös ügyek költségeiből a magyar korona országai 33³/₁₀ százalékot, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pedig 66⁶/₁₀ százalékot viselnek.

Utasítom Önt, hogy ezt köztudomásra hozza.

Kelt Bécsben, 1903. évi július hó 1-én.

Ferencz József s. k.
Gróf Khuen Héderváry Károly s. k.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, július 2.

A mai ülés iránt is rendkívüli érdeklődés nyilvánult. A karzatok már korán telve voltak és a folyosókon is zibongó élet uralkodott. Kossuth pártját kapacitálták jobbról is balról is, ezen közben mind előbbre haladt az idő és fél 11 is jócskán elmúlt a nélkül, hogy az ülést megnyitották volna.

Egyszerre híre járt, hogy minisztertanács van még pedig Kossuth Ferenc jelenlétében. Az érdeklődés egyszerre a miniszteri szobák felé irányult. A hír ugyanis igaz volt, Kossuth Ferenc ugyanis indítványt nyújtott be az iránt, hogy az általános vámtarifát, mint önálló magyar vámtarifát tárgyalják mielőtt még a külföldi kereskedelmi szerződések megkötése dolgában a tárgyalás megkezdődne.

A miniszteri tanácskozás 11 óráig tartott. Ekkor kijött Kossuth a miniszteri szobából. Utjában találta Pejacevich

Tivadar grófot, az új bánt és gratulálta. Később Kossuth Lukács László miniszterrel vonult felre és hosszabban tárgyaltak.

Az ülésen aztán a kvótadöntés keltezt egy kis házi vihart. Utána aztán Kolozsváry, az új honvédelmi miniszter válaszolt Vészi tegnapi kérdésére és a miniszternek loyális kijelentése ugyszólván végleg biztosította az egész ház rokonszenvét.

Az 1899. XXX. t. cikk vitatása után Polonyi beszélt a kormány programhoz.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Dániel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Khuen-Héderváry Károly gróf, Lukács László, Kolozsváry Dezső, Plósz Sándor és Tomasiés Miklós.

Elnök 11-kor nyitja meg az ülést és bemutatja az irományokat. Majd bejelenti hogy a kvótadöntésről királyi kézirat érkezett ide.

Rátkay László: Törvénytelenség!

Ugron G.: Mi van azzal az irattal?

Elnök: Felolvastatik.

Hertelendy László jegyző felolvassa a kéziratot, amely szerint a király arra való tekintettel, hogy a parlamentek megegyezésre jutni nem tudtak, a kvótát 1903 július 1-étől 1904. évi június 30-ig Magyarországra nézve 33³/₁₀ százalékban, Ausztriának 66⁶/₁₀ százalékban állapítja meg.

Elnök: Tudomásul vétetik. (Nagy zaj a szélbalon.)

Felkiáltások: Erőszakosság! Nem türjük!

Rátkay szerint az elnök hibásan jelentette ki a tudomásul vételt.

Elnök: Csak javaslat volt.

Rátkay László kérdezi, mily adatok alapján döntötte el a király a kvótát?

— No, ezt is akár a koporsóba lehetne fektetni.

A szerencsétlen emberrel nem lehetett birni többé. Egyszerre megváltozott tökéletesen. Egy vidám szó többé az ajkán ki nem jött. Magába merült és járta szótlanul az utat a háza, a temető és a szőlő között. A szegény, boldogtalan feleségének, a ki maga is roskadozott a fájdalom alatt, kellett vigasztalnia. Az asszony szava se fogott rajta:

— Ne szólj semmit, — felelte neki komoran, — mindennek én vagyok az oka!

Es sietett a szőlőbe. Odament a megmaradt két fához és nézte, vizsgálta őket. Ezt megtette háromszor is napjában. Egy délután halálsápadtan, roskadozó lépésekkel tért haza. Dadogva kiáltotta:

— Magda! . . . Magduska . . .

A kis leány eléje futott. Mártha Sándor az ölébe kapta és reszketve csókolgatta a gyermekét. Az történt, hogy a Magduska almáját megeste a liszt-harmat.

Másnap a gyermeknek láza volt. Valami nagy baja nem támadt, egy hét múlva már megint vigan ugrált; de a szegény Máthé Sándor lelke most már végképpen megzavarodott. A végzetes véletlenség egy ijesztő gondolatot ültetett el az agyába és ennek a gondolatnak gyökere szivta a boldogtalan ember erejét. A rögeszme nőtt; gyökere össze-

szorította az agyvelejét. fekete koronája árnyékot vetett a lelkére.

A gyerek nagy öröm és nagy aggodalom. A legszebb virág, a de a legkényesebb is. A kinek egyszer egy ilyen virágja letört, az tudja a kényességét, az ismeri az aggodalmát igazán. Egy kis szokatlan pirosság a gyerek homlokán, sápadtság az arcán, különös fény ártatlan nézésű kék szemében és az ember lelkében alvó ijedelmek fekete serege mozdul meg egyszerre: marja a szívet, megtölti a torkát verejtéket hajt a halántékára. És a szegény Máthé Sándornak ezerannyi volt az aggodalma, mint másnak. Neki halálos ijedelem volt minden lombot bolygató szél, minden letört ágacska minden lehullt levele annak a két megmaradt almának. Vajjon mi új veszedelmet jelent ez megint?

Nem volt se nappala, se éjszakája. Valósággal ott lakott a szőlőben — strázsáva a két fiatal fát: a gyerekei sorát. Megegett akárhányszor az is, hogy flugrott az ágyból és rohant ki a szőlőbe: nincs-e valami baja a két fának, a Sándorkának meg a Magduskanak.

Szegény felesége pedig hozatta egymásután a doktorokat, professzorokat: de hát ki tud segíteni az ilyen? Emberi tudománynak erre nincsen medicinája, csak a jó Istennek van.

— Ki kellene ásni azt a két fát, titokban, tövestől — mondta az asszony testvérbátyja, Vince Tamás, a szolgál-

biró, a ki nagyon okos ember hírében állott.

Az asszony ijedten nézett a bátyjára:

— Nem! A viláért sem! — mondta rémülten. Azt már én se engedném! Embernek bántó kézzel hozzá nem szabad nyulni.

— Már pedig én — mondta szomorúan a szolgabíró, — más segédemet nem tudok az uradnak,

*

A jó Isten azonban többet tud mint a legokosabb szolgabíró. Az történt, hogy a télen sok hó esett odafönt a Kárpátokban. A tavaszon meg sok eső. Három hete éjjel-nappal töltötték a gátat, de azért a lapon fekvő tanyák lakossága, a ki csak tehetett, följötte a faluba. Ott is minden tornác előtt esónak, a toronyban egész éjszaka ör, Isten tudja, mikor kell félrevernü a haragot.

A negyedik héten aztán a Tisza egyszerűen odébb lökte egy darabra a gátat, a mit olyan buzgón erősítettek, azután a vize lenyargalt a sikra. Két perc múlva sziget volt a domb, a melynek a hátán mintha ijedten kuporognának a község háza. Köröskörül megzugott, hánykolódott, töltötte vad kedvét a hirtelen támadt tenger.

Máthé Sándor a pap házában lakott a családjával, a mig a veszedelem el nem mulott. Az ő házában, odalent a

Hiszen az új miniszterelnökök módjában sem volt még ez okmányokba tekinteni. A miniszterelnök első ténye törvénytelen. (Zajos ellenmondások jobbról.)

Héderváry gróf miniszterelnök; Rátkay felfogása nem felel meg a törvénynek. A kvótajavaslatot a kormány nem terjeszthette be előbb, mert egyrésztől nem volt módjában, másrésztől a kormányválság ideje alatt nem volt kormány mely a kvóta törvényjavaslat benyújtásáért a felelősséget elvállalhatta volna. Junius 30-án megszűnt a kvótadöntés érvényessége és miután a bizottságok javaslatát, illetve az új kvótajavaslatot a két parlament már le nem tárgyalhatta, a mi különben Ausztriában úgy sem lett volna lehetséges, ennek folytán a törvény értelmében elő állott a szüksége annak, hogy a korona döntsön. Nem felel meg tehát a tényeknek Rátkay ama vádja, hogy törvénytelen, történt. A törvényt nem kerülték ki. (Élénk helyeslés jobbról.)

Rátkay a kvótadöntés tárgyalásra való kitűzését kéri.

Ugron Gábor. Az alkotmányosság érdekében nem szabad a koronát kitenni annak, hogy a két állam gazdasági ügyeibe beleavatozva, döntenie kelljen ily ügyekben. Nem voltak meg a feltételei a döntésnek, mert a két parlament a kvóta javaslatot nem is tárgyalta. A királynak adott tanács tehát törvénytelen volt. Ma már az alkotmányt nem szokás egyszerre elrabolni, ma csak darabonként morzsolják szét és úgy hordják el. (Tetszés a szélbalon) A kvóta döntés tárgyalását kéri. Ugy látja, hogy a régi rendszer kezd ujja nőni. Ennek a gombának már most kell leütö a fejét.

Héderváry gróf miniszterelnök: Itt nem a korona, hanem a kormány ténykedéséről van szó. Rátkay indítványát a döntés tárgyalására vonatkozólag különben elfogadja. (Helyeslés.)

domb tövében, a Tisza parancsolt. Élts is a hatalmával. Egy kettőre szétszedte a falait. Eleget szolgáltak már.

Máthé Sándor ezzel nem törődött. Ott állt egész nap, a két gyerekével az ölében és nézett arra a pontra, a hol a szigetfelől egy-egy öreg diófájának a teteje valamennyire kikandikált a vízből.

... Egyszer azután megelégette a Tisza a tréfát és szépen visszahúzódott az ágyába. Hanem a nyomát otthagya a mulatságnak. Egy-egy jókora tavat, a hol azelőtt zöld vetés mosolygott, egy egy tömeg omladékot, a hol fehér tanya állt azelőtt.

A Máthé Sándor első utja nem a elomlott háza volt, hanem a szőlő. A présház egyik megmaradt fala bus árvaságban állott, köröskörül kiesavart fák heverte k a fölözött földön. A melyiket a víz megkimélte, mosolygott a lombja a verőfényben: hanem a két kis almának — nyoma sem volt sehol. Azokat elvitte a víz, Isten tudja, hová: még a helyüket is behordta simára.

Nagy volt a pusztulás: de Máthé Sándor, a mint az üresen maradt helyre nézett, valami nagy megkönnyebbülést érzett. A szeme megtelt könnyel és a két kis gyereke fejét simogatva, halkán és boldogan mondta:

— Hála neked, én Istenem, hogy ezt a keresztet levettél rólam.

Buzáth Ferenc arra kéri a miniszterelnököt, hogy miután a tegnapelőtt benyújtott kvótajavaslatot, mint tárgyalatant vonja vissza,

Héderváry gróf miniszterelnök: A kvótajavaslat igenis most már tárgyalatlanná vált és csak a kvótadöntést tárgyalják.

Hertelendy jegyző jelenti, hogy **Kossuth** Ferenc sürgős indítványt nyújtott be a külön magyar vámtarifa tárgyában.

Elnök javaslatára **Kossuth** hétfőn okolja meg indítványát.

A tartalékosok.

Kolozsváry Dezső hon. miniszter áll fel ezután általános meglepetésre és kijelenti, hogy **Nessi** tegnapi felszólalása tárgyában az az álláspontja, hogy a tartalékosok és póttartalékosok aratás idején ne hívassanak be. Még tegnap táviratozott a közös hadügyminiszternek, hogy a hadtestparancsnokokat utasítja a behívott tartalékos gazdasági munkások szabadságolására. (Általános helyeslés.) Ugyancsak távirati uton még tegnap értesült arról, hogy a közös hadügyminiszter erre már szintén táviratilag utasította a hadtestparancsnokságot. (Általános zajos helyeslés. Eljenzés.)

Az 1899 XXX. t. c.

Kossuth Ferenc a napirend előtt azt a kérelmet intézi miniszterelnökhöz, hogy miután az 1899 XXX t. cikk pártközi egyezmény alapján jött létre és abban az ország érdekei vannak megóva és azokra nézve abban garanciát lát, álljon el attól a szándékától, hogy a javaslatot módosítsa.

Héderváry gróf min. elnök. A módosítás neki s a kormánynak nem elhatározott szándéka, hanem mint gondolatot vetette oda az ország gazdasági érdekeinek megóvása céljából. Ehhez most nem ragaszkodik és a javaslat módosítását igénybe venni most nem akarja. (Helyeslés.) *Nem kötheti le magát,* és formához sem kötheti magát. A törekvése az, hogy az ország érdekeit gazdaságilag megóvja. (Helyeslés.)

Várady: Ez kötelessége!

Kossuth: Kötelessége neki is, nekem is! (Zajos helyeslés jobbról.) Felkiáltások: Ez komoly ember szava!

Kossuth: Tudomásul veszi, hogy a min. elnök nem ragaszkodik a módosításhoz.

Héderváry gróf miniszterelnök kijelenti, hogy csak most nem ragaszkodik. Hogy szükségesnek tartja-e, ez az ország érdekeitől függ. (Helyeslés jobbról.) Szünet után.

A miniszterelnök programja.

Polónyi Géza szerint a miniszterelnök csak sugásra tud beszélni: Kijelentéseit mindig módosítja. Széll Kálmán legalább a törvény betűjéhez ragaszkodott, de **Héderváry** még ahhoz sem. Hosszabban okolja meg bizalmatlanságát a kormány iránt.

A kamara közgyűlése.

július 3.

A nyári szünet előtt tegnap tartotta utolsó közgyűlését a kamara gazdag tárgysorozattal, melyből különösen a *munkás-szociális* érdekű tárgyak emelkedtek ki.

Szántó Győző napirend előtt felszólt és azt az indítványt terjesztette elő, hogy keresse meg a kamara a városi tanácsot és a Debrecenben felállítandó ipariskola építésének érdekében ismétlje meg az iparosok összeségének kérelmét.

A közgyűlés az indítványt teljes egészében magáévá tette.

Elnöki előterjesztések.

Ezután az elnök tette meg előterjesztéseit.

Végül a folyó ügyekről tett jelentést s a múlt ülés kam. felterjesztéseire érkezett miniszteri válaszokat hozta a közgyűlés tudomására.

A titkári jelentés.

Szávay Gyula titkár ismertette a legutóbbi közgyűlés óta előállott ügytergalmat s a kamarai hivatal munkásságát az igató számállása 5800. A torzskönyvi nyilvántartás szaporodott 414 drbbal. Befolyt illeték a legutóbbi gyűlés óta 3664 kor. Ezután a hatóságoktól, testületektől és magán felektől érkezett s elnökileg eliatézett megkereséseket ismertette s tudomására hozta a elvi értékű kam. határozatokat.

Munkások biztosítása.

A kereskedelmi miniszter megküldötte a kamarának azt a nagyszabású munkálatot, melyet **Szterényi** József min. tan. a munkások baleset ellen való biztosításáról törvénytervezet alakjában kidolgozott.

Szávay Gyula titkár ünnepélyesnek mondja a pillanatot, melyben a kamara az ipari munkások százezreit érdeklő ily áldásos törvénytervezettel végre foglalozhatik s a megvalósulás útján láthatja e rég óhajtott és sokszor sürgetett törvényhozási alkotást. — Emeli a kamara örömet azon körülmény, hogy a tárgyalás alapjául szolgáló mű a legtökéletesebb munkák egyike, melyek tárgyaló asztalán valaha megfordultak, a témának őszinte szeretője, mely iróját áthatotta, kisugárzik a munkából s áthat és felemel minden vele foglalkozót, koncepciójának világossága, adatainak lelkiismeretes bősége s egységbe foglalása pedig míg egyrészt világ prespektívát nyújt e téren, másrészt tiszta képből állítja elő a hazai munkásügy kibontakozó jövőjét s e jövővel szemben való kötelességeinket.

Tüzetesen ismerteti ezután a munkások baleset ellen való biztosítását tárgyaló munkát.

A kamara teljes mértékben át van hatva e törvényhozási feladat nagyságától és szépségétől; örömet és elismerését fejezi ki a kormányzat abbéli ténykedéséért, hogy e kérdést a sürgősen megoldandó feladatok közzé sorolta a készített törvénytervezetet mint kiválóan becses alkotást, mely viszonyainkra illik, elvben és általánosságban beválnak tartja s arra vonatkozólag vázlatosan a következőkben körvonalozza álláspontját.

1. A biztosítás körének megállapításánál óvatosságot ajánl s egyelőre csak a legszükségesebb üzemeket tartja a biztosítási kényszer keretébe befoglalandónak. Különös figyelmet szükség fordítani az általános meghatározások (pl. gyár) tisztázására, nehogy oly üzemtelepek is megterheltessenek, melyeknek természetét ez feleslegessé teszi.

2. A kártalanítás alapjának és mértékének megállapításánál hasonlóképen óvatosságot és szerénységet ajánl a kamara, mert ipari viszonyaink szegényes mivoltánál fogva arányt kell tartanunk a munkások humánus előnye s az iparra ennek áraként ráhelyezett teher között.

3. Megfontolónak tartja a kamara, hogy a baleset biztosítás egész terhe a munkaadókra rovasse-e? Hármass feladatot old meg a baleset biztosítás.

a) állami szempontból a szociális téren épít maradandót és kívánatos;

b) a munkaadó szempontjából az üzemi balesetek véletlen terhei ellen teremtet védelmet és biztosságot;

c) a munkások jövőjét biztosítja baleseti esélyekkel szemben;

E hármassal feladattal és érdekszolgálatlással szemben a biztosítás terhei is megosztandók volnának valamely kules szerint a három főérdekelt: az állam, a munkaadók és munkások között. A terhek az a hányada, melyet az állam az igazgatási költségek viselésével magára vesz, az állam erejét tekintve kevés: amit a munkaadók vállaira helyez, ezek gyengeségét tekintve kevés.

Munkástanácsok a kamaránál.

Gelléri Mór szociál-politikai munkájának egyik fejezetében azt a javaslatot teszi, hogy szerveztessék minden kamara mellé egy-egy munkástanács, a munkás érdekek képviselésére. A kamara rokonszenvvel fogadja az ideát s annak egyöntetű keresztül vitele céljából egyetemes kamarai gyűlés összehívását javasolja.

A felsőkereskedelmi oktatás.

Revízió alá kerül a felső kereskedelmi tanítás módja. Az orsz. szakoktatói tanács a kamarák útján, a gyakorlati körök véleményét is ismerni kívánják. Ezt a kamara kipuhította és jelentésbe foglalta.

A megrendelési törvény.

Szakvéleményeket állapított meg ezután a közgyűlés arról, hogy a calcium-carbiddal, a penészekrényekkel és tresarokkal való kereskedésben legyen megengedve a megrendelés gyűjtés. Ellenben a női-fűzők készítésénél ez tilos. A molnárak kocsizása tárgyában még további vizsgálatot tart a kamara valószínű, hogy ez a ténykedés is tilalom alá fog esni.

Vásárok és vámok.

Ilosva, Vásáros-Namény és Alatyág községek kérelmére helyi vásár tartási jogot véleményez a kamara. Jászberény város kövezetvám szabályzata ellen sok lényeges kifogást emel a berceli kompvámszabályzatát ellenben jóváhagyandónak mondja.

Vegyes ügyek.

Mátészalka a házalás ellen szabályrendeletet készített. A kamara helyesli, a jászladányi, ipartestület kiakarja bővíteni házát, hogy legyen helyiség különféle társadalmi célokra, műkedvelői előadásokra. A kamara hozzájárul.

Buzdítva a kereskedőket és iparosokat a *hirlapi hirdetések* igénybe vételére.

Támogatja a felső visói szeszgyár kérelmét vasuti tarifa kedvezmény tárgyában.

Államsegélyes kérvények ügyében intézkedik s tudomásul veszi a miniszter által, közölt jobbra kedvező elintézkedéseket.

Végül a *debreceni* nőipariskolának 200, a *nyiregyházi* iparos tanonc iskolának 300, *Hoty Miklós* felső ipariszkolai tanulónak 160, a kérvényező szakrajz iskolai tanítóknak 40—40 korona segélyt szavaz meg.

KÖZIGAZGATÁS.

A szegény-ügyi bizottság ülése.

A város szegény-ügyi bizottsága a tegnap délutáni 5 órától esti 6 óráig *Oláh Károly* városi tanácsos elnökle alatt ülést tartott.

Jelen voltak *Márk Endre*, *K. Tóth Kálmán*, *Kiss Sándor* gondnok és *Illésy Gyula* előadó, a bizottság tagjai.

Az ülésen leginkább segély iránti kérvényeket s a szegényházba való felvételi kérelmeket intézett el a bizottság s ezeken kívül a felmerült folyó ügyeket. Volt azonban az ülésnek néhány megemlékezésre méltóbb tárgya is.

Csanádmegye átiratot intézett ugyan is a törvényhatósághoz, melyben arra kéri, csatlakozzék az igazságügyminiszterhez intézett s a szegények jogvédelmére alkotandó törvényt kérelmező feliratához.

A bizottság a szegények jogvédelmét szintugy rendezni sürgős szükségnek tartja. Csanádmegye ez irányú feliratát magáévá teszi s azt pártolólágg terjeszti át a tanács s illetve közgyűléshez hozzájárulásul.

Elnöklő tanácsos előterjeszti a szegényház 1904. évre szóló részletes költségvetését. Ezek szerint a bevétel 47.560 korona, míg a kiadás 45.592 korona. A bizottság a költségvetést elfogadásra ajánlja a tanácsnak,

Kiss Sándor gondnok azon kérelmet terjeszti elő, miszerint kérje fel a bizottság a tanácsot a szegényház körüli árkoknak egészségi szempontból való befedését.

A bizottság az előterjesztéshez pártolólágg hozzá járul.

Végül *Márk Endre* fejezi ki elismerését a tanácsnak, azért, hogy a szegényházhoz vezető utat a bizottság kérelmére már csaknem teljesen és szépen kiköveztette.

Azután kérdést intézett még *Márk Endre* *Kiss Sándor* gondnokhoz is a szegényházi konvha kertészetről s főleg annak jövedelmét illetőleg.

A gondnok felvilágosító magyarázatát a bizottság tudomásul vette.

Ezzel az ülés véget ért.

× Zárt ajánlatok iskolai építkezésére.

Tegnap este 5 órakor járt le a határ ideje, a tanács által 6 elemi osztály és tanítói lakások építésére hirdetett zárt ajánlás megtevése. A kitűzött határidőig a polgármester titkári hivatalához összesen 23 ajánlás érkezett, ugymint *Károlyi Sándor* (kettőt adott be), *Szendrei Sándor*, *Tóth Gyula*, *Bisotka Gábor*, *Sipos Bálint*, *Horváth József*, *Kis Gábor*, *Kalászi Kálmán*, *Biczó Gyula*, *Horváth és Tóth*, *Fésüs Lajos*, *Soóvágy József*, *Kereszturi és Nagy*, *Mezei Gyula*, *Dörsch Hugó* és *Juhász István*, *Somossy József*, ifj. *Pető György*, *Csapó János*, *Szabó István*, *Harsányi István*, *Kerékgyártó Sándor*, *Blaskovich* és *Fuchs* vállalkozóktól. A tanács kiküldött bizottsága ma d. e. 10 órakor bontja fel, a város nagy tanácsstermében, *Oláh Károly* v. tanácsos elnökle alatt a zárt ajánlatokat, melynek során lesz megállapítható majd a legkedvezőbb építési ajánlat.

× **A központi választmány ülése.** A város központi választmánya tegnap délutáni 4 órától 6 óráig a városháza nagy tanácsstermében ülést tartott. Az ülésen *Vecsey Imre* városi főjegyző elnökölt, előadó *Vargha Károly* tb. tanácsos volt.

Az ülésen a nagyszámban beadott fel-szólamlásokat intézte el a bizottság.

× **Szervező bizottsági ülés.** A gazdasági ismétlő iskola szervezésére kiküldött bizottság ma d. u. 4 órakor tartja meg a városháza 7. számú helyiségében, *Oláh Károly* városi tanácsos elnökle alatt ülését. Az ülésre a tárgy fontosságaira való tekintetből ez uton és ismételtlen is felhívjuk a szervező bizottság tagjainak érdeklődését.

H I R E K.

N a p l ó.

muzeum nyitva minden vasárnap ünnep napon d. e 9—12-ig.

Julius 4. A polgári kör táncestélye a Dobosban.
Julius 4. Az István-gőzmalom dalestélye a Margit-fürdőben.

Julius 4. A homokkerti óvó évszázó ünnepe reggel 9 órakor.

Julius 4. A közigazgatási tanfolyam szóbeli vizsgálatának kezdete.

Gazdasági egyesületünk a Székely-földön.

A debreceni gazdasági egyesület titkára *Rácz Lajos* buzgólkodására, augusztus hónap 26-tól szeptember hónap 5-éig bezárólag Erdélybe tanulmányi kirándulást rendez.

E kirándulás tárgyában az erdélyi Székely egyesület és Székely Társaságok tegnap megleghangu levelet intéztek a gazdasági egyesület titkári hivatalához. E levél Maros-Vásárhelyről június hónap 28-ikáról van keltezve. Erdekes miként emlékeznek meg e társaságok a kirándulás dolgairól.

Nagy súlyt helyez — mondják a levélben — egész Erdély művelt társadalma e kirándulásra és szíves örömmel várják is mindenütt a kirándulókat.

A kirándulók egyébként egész Erdélyt s főleg a székelység lakta megyéket s azok székhelyeit mind beutazzák. Tanulmányozni fogják az ottani székely, szász és román gazdálkodás módját; megtekintik a kolozsvári és fogarasi állami és gróf Teleki Árpád brassói gazdaságát. Meglátogatják Kolozsvár, Brassó, Fogaras, Nagy-Szeben városokat. Megtekin-tenek egy sóbányát, 2 sófürdőt és több borvizes fürdőt.

Az utat részint vasuton, részint tengelyen teszik meg, mindenütt gyönyörű lombos és fenyő és erdőségek között járva.

A kirándulókat minden egyes helyen a székely társaságok fogadják és kalauzolják majd.

A minden esetre gyönyörködtető és tanulságos tanulmányi kirándulás már is biztosítva van, mert arra eddig is már 20 debreceni gazda jelentkezett.

* **Kitüntetett munkások.** A kamarák előterjesztésére a kereskedelmi miniszterium állami munkás jutalmakat rendszerezített a kisipar és gyáripar mezején dolgozó munkások számára s felhatalmazta a kamarákat, hogy hármassal jelöléssel terjesszék a miniszter elé évről évre a kitüntetésre méltókat. Feléte, hogy a pályázó munkások legalább 15 éven át működtek legyen egyhuzamban az ipar terén. A debreceni kamarára 5 állami kitüntetés esik évenként 100 kor. jutalommal. A mai kamarai közgyűlés

fogja a hármast jelölést megejteni, tehát az 5 kitüntetésre 15-öt kiválasztani a 42 pályázó közül. E tárgyban az ipari szakosztály tegnap tartott ülést s a következő 15 munkást tartotta a legérdemesebbnek, az állami kitüntetésre: 1. Grünberger Armin géplakatos M. Szalka. 2. Mayer Ferenc szabó Debrecen. 3. Tolnai Sándor hentes Debrecen. 4. Balázs Lipót asztalos Szatmár. 5. Cseresznyés Erzsébet kefégyári m. Debrecen. 6. Furmann Lajos nyomdász Debrecen. 7. Barta István kővágó Debrecen. 8. Szabó Bálint gőzfűtő Abád-Szalók. 9. Hazelmayer Lipót szabó Debrecen. 10. Bence István gépházi m. Szatmár. 11. Kazai József asztalos Debrecen. 12. Gurász Gedeon cipész Debrecen. 13. Nánássy Imre csizmadia Debrecen. 14. Hegedűs János szabó Debrecen. 15. Gurbán László gépész Nyíregyháza. Az itt javaslatba hozottak ipari munkásideje (a tanoncéveket nem számítva) 23—43 év között van s közülük legtöbben egy és ugyanazon munkaadónál töltötték egész eddigi idejüket. Tekintettel az érdeemes folyamodók nagy számára, a kamara a maga részéről a kitüntetésben és 100 korona jutalomban részesülő 5 munkáson kívül a soron következő 5-nek egyenkint 50 korona jutalmat fog nyújtani.

* **Hivatalvizsgálat H. Szoboszlón.** Puky Gyula főispán Rásó Gyula alispánnal és Rásó István főispáni titkárral tegnap Hajdu-Szoboszlón hivatalvizsgálatot tartott. Este visszatért Debrecenbe; ma azonban újra kimegy és folytatja s be is fejezi a szokásos vizsgálatot.

* **Püspöki látogatás Debrecenben.** Zelenka Pál ág. hitv. ev. püspök Miskolcra tegnap Debrecenbe érkezett. Az érdeemes egyházi tegnap az itteni ág. ev. egyházat, illetve esperesét Materny Lajos látogatta meg, ma délelőtt pedig Materny Lajos esperes társaságában több látogatást fog tenni városunkban. A püspök ma délre az itteni ág. ev. egyház és esperesének vendége, mivel a délután 4 órai vonattal Nagyváradra utazik, az ottani ág. ev. templom felszentelésére. Zelenka Pál püspök Nagyváradon csak rövid ideig fog időzni, mert onnan Brassóba utazik püspöki látogatást tenni.

* **A dalegylet dal- és zene estélye.** Sajnálatos részvétlenség mellett kezdődött meg tegnap este dalegyletünk házi mulatsága. A közönség olyan gyéren szállingózott, hogy esti 8 fél óra helyett fél 9 órakor kezdhettem meg s ekkor is jó formán üres terem előtt Rác Károly zenekara a nyitányt. Még akkor is üres volt a helyek legnagyobb része, mikor a program második pontja: Huber Csata-dal-a elhangzott. Ezután már szaporábban érkezett a közönség és telt teremben hangzottak fel Horvát Fábrián *Ne süsd reám* című népdalegylege. Ez a szám volt az est fénypontja. A „Tiszavidéki Dalosszövetség” méltán tüntette ki ezt a művet pályadíjjal, szívhez szóló hangjai a legmélyebb hatást gyakorolták a hallgatóságra, amely frenetikus tapsal jutalmazta meg a dalosokat, különösen pedig Kulcsár Gyula urat, aki szólójával rezgésbe hozta a szívek hurját. Nem különben nagy tetszést aratott Várföldi Eleknek *Csárdában* című új népdala, amelyet a „Tiszavidéki Dalosszövetség” szintén pályadíjjal tüntetett ki. *Palotásynak* *Még fűj a szív* című népdalegylege és *Kunze Nándor dal-a* szintén a megérdemelt tetszésben részesültek. Az általános tetszésből bőven kijutott Rác Károlynak és zenekarának. Az érzéssel elhuzott zeneszámok a sok

művészettel előadott énekszámok közti szünetet méltóképen töltötték ki.

* **Kapitányszék.** Végh Gyula helyettes főkapitány holnap, július 4-én a szervezési szabályrendelet 75. §-a alapján kapitányszéket tart, melynek tárgyai közegészségi, köztisztasági, prostitució-nális és egyéb rendőri ügyek lesznek. Érdekes a dologban az, hogy eddig a szervezési szabályrendeletnek ezt az intézkedését a főkapitány soha sem alkalmazta s ezuttal a szinte ismeretlenül hangzó kapitányszék megtartása ugyszólván újítás számba megy.

* **Eljegyzés.** Csikutsnáli Sántha György földbirtokos, zilahi szolgabíró eljegyezte néhai Ludányi Bay Gábor kir. ítélőtáblai bíró özvegyének ép oly szép és kedves, mint házias leányát: Lonát.

* **Házasság.** A debreceni izr. hitközség s. kántora Grád Rezső július 7-én tartja egybekelési ünnepét Ermihályfalván Blum Rózával.

* **A közigazgatási tanfolyam.** A közigazgatási tanfolyamon e hó 1-én vették kezdetüket a képesítő írásbeli vizsgálatok. Az írásbeli vizsgálatokat tegnap fejezték be s a dolgozatokat nyomban kiosztották megbirálásul a vizsgálati biztosoknak. Az írásbeli dolgozatok eredményétől függ aztán, hogy kik lesznek a szóbeli képesítő vizsgálatra becsajthatók.

* **A matyar.** Toprongyos, szájalmas kis emberke került be a rendőrség folyosójára. Valami utlevél-ügyben járt a kapitány előtt és könyörgött, hogy szállítsák haza valahogyan a fatornyos hazájába.

— Hogy hívják? — kérdezte szigorú osztogatója az igazságnak.

— Adolf Weber, krem szépn.

— Honnan jött?

— Horvátországból, instalog.

— Hát miért nem maradt ott, ha olyan szegény ember, hogy még vasúti jegyre sem telik?

A szürke kis ember úgy behuzta a fejét erre a szóra, hogy majd legurult a válláról.

— Könyörgök, krem szépn, kutya horvatok nem engedték ekszisztálni, mert matyar vagyom, tessék tudni.

* **Nyilvános öngyilkosság.** Csendes Miklós szabósegéd tegnap délelőtt a Piac-utcán pisztolyt rántott elő és mielőtt valaki megakadályozhatta volna, fejbe lölte magát. Az odasietők már csak hullájához értek. Az öngyilkos ifju négy levelet hagyott hátra, amelyek megcimezve nem voltak. Ezekben a levelekben bizonyára megírta öngyilkosságának okát, de mivel még nem jutottak a rendőrség kezébe, az okot bizonyossággal nem tudják. Állítólag reménytelen szerelem tette elviselhetetlenné neki az életet. Hulláját beszállították a kórházba.

* **A marólug áldozata.** Tegnap számunkban hirt adtunk róla, hogy Gara Eszter kabai illetőségű ledér hajadon öngyilkossági szándékkal marólugott ivott. Súlyos belső sérüléseivel azonnal kórházba szállították, de a gyors orvosi segítség hiába való volt, mert Gara Eszter tegnap este a kórházban kiszendvedt.

* **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta elhaltak a következők: Ferenc Lajos róm. kath. 10 hónapos, Kovács János ev. ref. 12 éves, Nagy Sára ev. ref. 1 hónapos, Kiss Károly ev. ref. 4 éves.

Az Arany Bika kávéházában ma este Rác Károly zenekara játszik

EGYHAZ és ISKOLA.

Az ev. ref. felsőbb leányiskola számvizsgáló bizottsága. Az ev. ref. felsőbb leányiskola számvizsgáló bizottsága ma délután 4 órakor az intézet helyiségében Kiss Albert elnöklete alatt ülést tart. Az ülés tárgyai: Az internátusi számadások megvizsgálása, a jövő évi költségelirányzat továbbá az intézetnél előforduló építkezések pályázati ügye.

Egy fogadás.

Mulatnak az égő vulkán felett.

Hiába zug vihar az ország felett, hiába tornyosulnak sűrű fellegek, a képviselőház folyosóin azért derült az ég, vidám a hangulat és a fogcsikorgató ellenzéki fegyverek — vezérek, a kik megennék a bánt, a többséget, a hadsereget s felfalnák az egész országot, — a folyosón nagyon jámborul mulatnak.

Mindenütt vitatkozó csoportok láthatók.

Egyikben Kossuth Ferenc, másikkban Justh Gyula, a harmadikkban Polonyi Géza a központ, A harcias és a higgadtabb ellenzéki elvek csatározása ez. Polonyi képviseli persze a legharciasabb álláspontot s vitába száll vele egy ujságíró dr. Hertzka Tivadar:

— Fogadom, hogy én az ön választókerületében az ön választóközönségét meg tudom győzni arról, hogy önnek nincs igaza, hogy a végletekig menő harc nem helyes, mert a legnagyobb bajokba sodorja az országot.

— En meg fogadom — vágott vissza Polonyi Géza — hogy önt meg se hallgatják.

— Az persze más. De ha tiz perenyi meghallgatást biztosít nekem, tartok bármily fogadást, hogy meggyőzőm önnel szemben a választóközönséget.

— All. — mondja Polonyi — biztosítok önnek egy fél órai meghallgatást is.

— Helyes! Utánam, nem bánom, beszéljen ön s aztán szavaztassuk meg a hallgatóságot, kinek ad igazat.

— Itt a kezem — fejezte be a párbeszédet Polonyi. — E hónap 12-én megyek a kerületembe, legyen szerencsém, tessék velem tartani!

Es a fogadást annak rendje és módja szerint megkötötték.

Lám a hős Polonyi még ilyesmire is ráér, mikor veszélyben a haza.

TAVIRATOK.

Héderváry a belügyminiszteriumban.

Budapest, jul. 2. Khuen Héderváry gróf mint belügyminiszter ma fogadta a belügyminiszterium tisztikarának tisztelegését. Gulner Gyula államtitkár üdvözölte a minisztert, aki kijelentette, hogy az elődje által megkezdett munkát a közigazgatás fejlesztésére folytatni fogja.

A temesvári mandátum.

Temesvár, jul. 2. Az itteni szabad- elvűpárt mai értekezletén elhatározta, hogy a képviselői mandátumot küldött-ségileg Khuen-Héderváry miniszterelnöknek ajánlja fel.

A néppárt vezére kanonok.

Budapest, jul. 2. A király ma Molnár János pápai prelátest, a néppárt

szervezőjét s éveken át vezérét, a ki azonban egy idő visszavonult, esztergomi kanonokká nevezte ki.

Az osztrák kormányválság.

Bécs, jul. 2. Még eddig nem fogadta el a király a Körber-kabinet lemondását, de valószínűleg elfogadja és így a Körber kabinet sorsa megvan peesételve. Ennek a bukásnak intim okai egyrészt a cseh magatartásban, másrészt a magyar válságban keresendők. Körber nem akarja engedni, hogy a magyar válságot Ausztriának és a monarchiának rovására intézzék el. — Hírlik, hogy forma szerint még nem adta be a kabinet a lemondását, de kijelentése az uralkodó előtt egyértelmű volt a lemondással.

Lobkovitz szemlét tart.

Székesfehérvár, július 2. Lobkovitz herceg hadtestparancsnok ma délelőtt ideérkezett és három napig szemlét tart a 69. gyalogezred itteni zászlóalja és a 12. ulánus ezred felett.

Péter király.

Belgrád, jul. 2. Most már az összes hatalmak válaszoltak a szerb király jegyzékére s elismerték I. Péter király trónralépését. Ezzel a diplomaciai sikerrel elhárított minden külső akadály s a király nyugodtan láthat hozzá Szerbia új korszakának előkészítéséhez.

Soós bíró ügye.

Budapest, juli 2. A vizsgálati fogásban ülő Soós Kálmán dr. törvényszéki bíró ügyében ma pevezetes fordulat állott be. Schwarc Abraham, a ki a megvesztegetéssel vádolt bíró ügynekeként szerepelt, tudvalevőleg b röküldést kért s ehhez védője is hozzájárult, kiemelve beadványában, hogy a budapesti törvényszék, a melynek Soós Kálmán tagja volt, nem ítélezhetik e bünpörben részrehajlatlanul annál kevésbbé, mert ez a törvényszék önkéntelenül is arra fog törekedni, hogy súlyos büntetés árán védje meg a maga prestige-ét. A kir. kuria I. büntető tanácsa Kelemen Mór elnökle alatt, Nedeczky Odön bíró előadásában ma délelőtt foglalkozott a bíróküldés kérelmével. A kuria méltányolta az okokat, a melyek a budapesti törvényszéket e bünpör elbírálására alkalmatlanná teszik, s ezért a Soós Kálmán ügyében való ítélezésre a pestvidéki kir. törvényszéket delegálta.

A görög kormányválság.

Athén, jul. 2. A midőn Delijannisz a kamara ülése után lakására ment, nagy néptömeg óvációkban részesítette. Delijannisz beszédet mondott, a melyben a pártjából kilépett képviselőket hevesen megtámadta és az ország gazdasági helyzetét nagyon szomorúnak tüntette fel. Tüntetőik kiabálva és fütyülve vonultak végig az utcákon és Deligeorgisz lakása elé mentek, a ki ugyancsak beszédet intézett a tömeghez, melyben kifejtette, hogy a Delijannisz kormány bukása az ország gazdasági fejlődésének veszélyeztetése. A tömeget esendire intette.

A bolduri botrány hőse.

Lugos, jul. 2. Az itteni járásbiróság Liptai Kornélt ma magánlak sértés miatt nyolc napi fegháza s 40 korona pénzbírságra ítélte. Liptai tavaly behatolt Palik Uceevni földbirtokos bolduri kastélyába, ott a háziur válófélben levő neje védelmének ürügye alatt óriási botrány

okozott. Liptait, ki többszöri idézésre sem jelent meg, elővezették. Az elitelt felebbezett.

Tűzvész áldozatai.

München, jul. 2. A Mainburg melletti Obervangenbachban a múlt éjjel tűz ütött ki, a melynek több épület esett áldozatul. Három ember elégett, három súlyosan megsebesült. Néhány embernek nyoma veszett.

Gabona tőzsde.

Budapest, július 2. Buzakinálat mérsékelt vételkedv korlátolt Lanyha irányzat mellett 18.000 méternázsza került forgalomba 10 fillérig olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül rozs 10 fillérral olcsóbbul idő: szép.

Buza októberre	7.11—12.
„ novembere	0.00—00.
„ decembere	0.00—00.
Rosz október	6.02—03.
„ októberre	0.00—00.
Zab októberre	5.25—26.
„ novembere	0.00—00.
Tengeri 1904. májusra	6.11—12.
Tengeri júliusra	6.17—18.
„ aug.	6.24—25.

Regény csarnok.

A tejtestvér.

Első rész.

(Folytatás.)

Gazdasszonya macskamódra, nesztelem léptekkel forgolódott és szorgoskodott körülötte, köténye sarkával letörölgette a port az üvegszekrényről, rendbehozta a szanaszát heverő könyveket, az íróasztal egyik sarkáról félrerakosgattott mindent és oda tette le a párolgó feketekávés kannát meg a conykos üveget.

Honorine husz évvel ezelőtt elég csinos, hirtelen szőke, magastermetű leány volt és Hajdani szépségéből még most is megmaradt epedő nagy kék sze-

me, az arebőre már hervadásnak indult; ajka szögletében apró ráncoskák mutatkoztak és puha, petyhüd, kövér arcának kifejezése álmos és elpuhult volt.

Mialatt szinültig megtöltötte a kávéesésését, a doktor gyönyörködve szivta magába a kávé ingerlő illatát és ki-kínézetett az ablakon, melynek keretében elbűvölő és szemet gyönyörködtető tájkép terült el előtte.

A tavasz nem rég köszöntött be. Május közepe tájt volt. A bükfák zöldbe öltöztek, a gyümölcsös tele volt madár fészekkel és a bokrok sűrűségében illatárt ontva fehérlet a gyöngyvirág.

Valamennyi madár ujjongva csattogott és Villemier doktor, a kinek élénk érzéke volt a természet szépségei iránt, gyönyörködve nézte, hogy az argouei erdő egy félreeső zuga, mely télen oly komor és vadregényes, mint változott át hirtelen viruló paradicsommá.

Az ég azurkéken mosolygott az aranyszínű rozs-és repevetésekkel hullámzó rónáságra.

A fehér és rózsaszínű virággal borított almafákon vigan daloltak cinegék, miutha a szerelem lehellete áradt volna szerzte mámorító varázsszal a tavaszi illattal terhes légben.

E pillanatban a falu felől esüstesen-gésű, halk zugás hangzott fel és a templom tornyáról kongó harangszó röppent szerzte a légben.

— Keresztelésre harangoztak, — suttozta Houric.

— Tessék, — szólalt meg a doktor pipája füstjét eregetve, — ez az új kis honpolgár legalább jól választotta meg az évszakot, a midőn az anyaszentegyház kebelére véteti fel magát. Szegényke nem tudja még, mi vár rá ezen a világon, a melyre nem is kéreznkedett... Bajjal teli gyermekkor, a melyet a vörhenyben meg kanyaróban tölt el és a melyben az orvosságnyelés a lecke tanulással váltakozik.

(Folyt. köv.)

≡ Egy jó régi házi szer, ≡

a melynek egy családban sem szabad hiányozni, ez az általánosan ismeretes

Hesz Ernő-féle Eucalyptus.

tiszta, 12 év óta Ausztraliából szállított termény. Németországba és Osztrák-Magyarországban törvényesen védve. Egy üveg ára 1 kor. 50 fil., mely soká tart, mindenki megszerezheti egészségének vissza állítására s más betegségek elkerülése végett.

Több mint 1500 hála köszönet

érkezett be tagtörés, hát-, mell-, nyak fájalmak, zsába, nehézlégzés, nátha, fejfájás, belső nemes testrészek fájalmái, régi sebek, bőrbetegségekről.

Senki el ne mulassza, a fontos könyvet, melyben az Eucalyptus-készülékek leírva vannak, valamint azoknak hatása a fentemlített betegségeknél, magának megrendelni. A szenvedők érdekében a könyvet mindenkinek ingyen megküldöm, ebben egész serege van az elismeréseknek a meggyógyultak részéről.

Klingenthal (Szászországban).

Hesz Ernő

Eucalyptus szállító.

— Vigyazzunk a védjegyre. —

Kapható: Rothschnek V. Emil, Mihalovits István, Tóth Béla, Szilcz Ferenc gyógyszerészeknél Debrecenben.

Magy. kir. államvasutak üzletvezetősége
Szegeden.

18270—903 szám. III. osztály.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége a saját központi hivatalában a szegedi táp és nevelő intézetben az eszéki, nagybecskereki és temesvári forgalmi főnökségek központjában, továbbá az alatt megjelölt vonalak területén levő állomások, fűtőházak, osztálymérnökségek, műhelyek és szertárak hivatalos helyiségeiben használatban levő összes szolgálati óráknak beleértve az éjjeli őrök ellenőrzésére szolgáló Bűrcféle ellenőrzési órákat, valamint a pályafentartási közegek használatában levő a vasut intézet tulajdonát képező M. A. V. jelű nikel remontoir zsebórák (a személyzet magán tulajdonát képező zsebórák kivételével) 1003 évi okt. hó 1-étől számítandó három éven át jó karban tartása szabályozása és javítása iránt ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

A fenti üzletvezetőség területéhez tartozó vonalak a következők:

Szeged—Szeged—rókusi Szeged—orszói, Szeged—Karlova—nagybecskereki Vulkány—varjasi, Nagykikinda—karlovai Temesvár, N. Szt. Miklósi—Temesvár buziás fürdői Temesvár—báziási, Zsebely—bokai, Vojtek—Német bogsáni, Versec—Maros Illyei, Versec, Temes Kubin, Román Petre—Pancsovai—Jassenova—Aninai, Temesvár—Módosi Zsombolya—Nagy Becskereki, Nagy Becskerek—Pancsova Józsefváros—Szécsány—Verseci, Szécsány—Alibunári Számos—Antalfalvai, Nagy Becskerek Béga part—Zsombolyai keskeny vágányu vonal Szeged—Rókus—gombosi Horgos—O. Bece—ujvidéki (Ujvidék kivételével, Vaskapu—titeli Szabadka) (kizárólag—Zenta, Baja—Zombor—ujvidéki (Baja és

Ujvidék kivételével) Erdőd—Dálja, Dálja—Eszék—iVillányi, (Villány kivételével) Dálja—Bosnabródi, Vukovár—borovoi, Vinkovce—indiai (India kivételével) Mitrovica—Mitrovica száraparti, Ruma—Vrdniki, Vinkovce—brekai, Str. Vrpolje—samaci. Eszék—Ujkapella batrinai (Uj kapella batrinai kivételével) Piernica—Pozegai, Ruma—klenak—Szarápartii Vinkovcei—Zupanje Szarápartii vonalak.

Az egy koronás bélyeggel és Ajánlat a pályórák jókarban tartása szabályozása és javítására. A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének Szegeden. Felirattal ellátott, lepecsételt borítékba zárt ajánlatok 1903. évi június hó 21-én déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21 sz. ajtó) vagy személyesen vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 600 azaz Hatszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál 1903 július hó 20-án déli 12 óráig vagy személyesen leteendő vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a bpesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jelzett 14 napnál nem régiebb a névértékét meg nem haladó naptárfolyam csak 90% szerinti értékben számíthatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A szerződési feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. emelet 12 sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételezhetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják. — Vilagosan ki-

kötjük, hogy az órák javítása és megvizsgálása eeljából történő utazások alkalmával megrendeléseket órák és ékszerre gyűjteni nem szabad.

A fentebbi feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi június hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Becses figyelmükben ajánlom a kert tulajdonosoknak és virág kedvelőknek

miután most kiültetési idejevan a dusan berendezett virág telepemet, a hol mindenféle virágzó és szőnyeg növények szépek és erőteljesek nagy mennyiségben olcsó árban kaphatók, mind a mellett, hogy rosz telünk volt.

Szállítást megkezdtem és megrendeléseket azonnal teljesitem, kiváló tisztelettel . . .

Paczelt János.

Zsákok.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás új és használt

Zsákoknak

és minden fajta vízhatlan ponyvának

Winkler Zsigmondnál

Budapest, VII, Nyár-utca 23.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúvíz.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Minden gyógyszertárban, drogueriában és
. fűszerkereskedésben

Kutkezelőség: Brassó.

A magyar kir. belügy Miniszter ur 36890/1902. számú
rendeletével a Málnási Mária Forrás számára a gyógy-
forrás elnevezést engedélyezte.

A külföldi Sellers, Gleichenberg, Emsi drágább
vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. —
Tiszán, telényi borral, tejjel összeöntve iható.

HIRDETÉS.

A debreceni ev. ref. egyház az egyháztéri 8. sz. ház mennyezetét tömör csapos gerendázattal újra építteti, minélfogva felhívja az illetékes vállalkozókat, hogy ez iránti ajánlataikat ez évi jul. hó 8-án délelőtt 11 óráig az ev. ref. egyház iktató hivatalába adják be.

A költségvetés és vállalati feltevélek az egyház hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők és az ajánlatoknak tartalmazniuk kell, hogy vállalkozók ezeket ismerik és azok szerint leendő építésre magokat kötelezik.

Kelt Debrecenben az ev. ref. egyház gazd. bizottságának 1903 évi július hó 1-ső napján tartott üléséből.

Somogyi Pál,

h. gazdasági bizottsági elnök.

KIVALÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vortm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

aus dem körnischen Eiweiß und dem besten Eisenpulver hergestellt

erősítő szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegeknek, beteggyermeknek, angol kórban szenvedő gyermeknek, időseknek, nemkülönben

vas-Somatose

alkalmas a sápkórosoknak és újulva az orvosok által.

Vas-Somatose nem egyéb, mint a vas- és szén-dioxid-összetételű vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose. Somatose rendkívül gyorsan az étvágyat fokozza.

Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésekben.

Részvényalírási felhívás!

Sokszor hallhatjuk azon jogos panaszt, hogy mezőgazdasági terményeink túlnyomó részét külföldi országok jól jövedelmező gyári dolgozói fel.

Közudomásu, miszerint a gyár-ipar, a munka sokszorozza meg a nyers anyag értékét. — Virágzó gyár-ipar azonban a tőke segítségével nélkül el nem képzelhető. Meg kell tehát e segítséget társulás útján teremteni és így lehetővé tenni hasznos vállalkozások létesítését.

Ily gondolatok vezettek bennünket, midőn városunkban egy

„Iparvállalati és Kereskedelmi Részvénytársaság“

létesítésére vállalkoztunk.

Közel 20 év óta működik városunkban a Geréby-féle ecet-gyár, melyet a volt tulajdonos örökösei áruba boosátottak. Meggyőződésünk szerint e gyár kellő tőkével virágzóiparteleppé fejleszhető.

Magáévá tette tehát az alapítók értekezlete azon eszmét, hogy ezen gyárat megszerezze. Ez igen kedvező feltételek mellett sikert is. Deák Ferenc-utca 13. sz. alatti 354 □ öl kiterjedésű gyártelepet 60.000 korona, eljes felszerelését pedig 20.000 korona, összesen 80.000 korona árért hajlandók az örökösök e társaságnak átengedi.

Programmunk további rövid ismertetése:

1. A vállalat tárgya:

Az említett ecetgyár teljes üzembe hozatala. A vállalat keretébe beilleszthető, kisebb befektetést igénylő, nagyobb kockázattal nem járó iparágak létesítése, melyeknek termékei a napi fogyasztás tárgyát képezik

2. A vállalat tartamát

50 évre tervezzük.

3. A részvénytőkét

2000 darab 100 koronás részvény alapján 200.000 koronára költöz, mely e szegből egyelőre 150.000 korona tehát 75% lesz befizetendő a következő részletekben:

Minden részvény után

a) aláírásakor 10% azaz 10 korona

b) legkésőbb f. é. okt. 10-ig 20 „

c) legkésőbb f. é. dec. 1-ig 20 korona

d) „ f. é. dec. 31-ig 25 „

Az első és második részlet alapítótársunk a **Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál** vagy a következő debreceni pénzügyintézetnél fizethetők be, ahol egyúttal a részvények is jegyezhetők, u. m.:

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben, Debreceni Első Takarékpénztár, Közgazdasági-Bank R.-T. Debrecenben, Takaré- és Hitelintézet Debrecenben, Debreceni Kölesznös Segélyző-Egylet m. sz., Korona Takaré- és Hitel-szövetkezet, Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet.

A befizetésekről kiállított „Ideiglenes elismervényeket“ 1904 január 1-től kezdve a társaság Deák Ferenc-utca 13. sz. alatti irodájában eredeti részvényekkel cseréli ki.

A további befizetések felől a közgyűlés intézkedik.

4. Aláírás zárideje

f. é. október 10.

Az alapítók fentartják maguknak a jogot, hogy a társaság első igazgatóságát 3 évi időtartamra kinevezzék.

5. Tulajgyzés

esetén a fölslegessé vált jegyzések tekintetében az alakuló közgyűlés intézkedik.

Ezek után utoljára kiemeljük, hogy kizárólag a napi fogyasztásra alkalmas cikkek előállításával és árusításával kívánunk foglalkozni. Befektetésünk legjelentékenyebb részét ingatlankezezi, amely már fekvésénél fogva is értékében csak növekedhet. S felemlítjük végül, hogy minden olyan újabb befektetéshez, mely 10.000 koronával nagyobb összeget igényel, esetről esetre közgyűlési jóváhagyást kérünk.

Ezekben röviden megismertette a tervezetet, bizton reméljük, hogy a nagyérdemű közönséget sikerült vállalatunk reális voltáról meggyőzni. Ez alapon teljes bizalommal kérjük fel a t. Czim nagybecsű támogatását, miszerint bennünket részvények jegyzésével megtisztelni s vállalatunknak ösmerősei körében is propagandát csinálni kegyeskedjék.

Debrecen, 1903. június hó 28. án.

Tisztelettel

az alapítók:

Dr. Balkányi Ede, Bárdos Géza, Berger Jenő, Bóni gyárt. és mezőgazd. r. t. Nyirbátor, dr. Bruckner Ernő, Csanak József, Debreczeni Jenő, Geréby Pál örökös társai nevében is, Geiger Simon, Hauer Bertalan, Hochfelder Jakab, Kuszanyitzky Endre, dr. Kenézy Gyula, Kontsek Géza, Lovász János, Márk Endre, dr. Magoss György, Muraközy László, dr. Nyiri Ernő, Pálffy Gábor, Rankai Béla, Serli Gusztáv, Schvarecz Dávid, Szávay Gyula, Ullrich Jenő, Ungváry József, Vadon Sándor, Weszter István, Debreceni Ipar- és Kereskedelmi-Bank.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.